

Un refredament extrem fa 1,12 milions d'anys va acabar amb la primera ocupació humana d'Europa

- La península ibèrica i el sud d'Europa es van despoblar almenys una vegada en el Plistocè primerenc i haurien estat recolonitzats 200.000 anys després per hominins més resistents
- Un equip internacional ha reconstruït les condicions d'un testimoni sedimentari marí de les costes de Portugal, que ha revelat canvis climàtics abruptes
- El clima entorn del Mediterrani es va allunyar molt de les condicions preferides pels primers pobladors durant el màxim glacial fred

Península ibèrica. | iStock

Madrid / Barcelona, 11 d'agost de 2023. Les restes d'hominins més antics que es coneixen a Europa procedeixen de la península ibèrica i suggereixen que els primers éssers humans arcaics van arribar del sud-oest d'Àsia fa 1,4 milions d'anys. El clima en aquesta època del Plistocè primerenc es caracteritzava per períodes interglacials càlids i humits i períodes glacials suaus, per la qual cosa durant molt de temps s'ha suposat

que, una vegada arribats els primers humans, van ser capaços de sobreviure en el sud d'Europa a través de múltiples cicles climàtics i adaptar-se a unes condicions cada vegada més fredes dels últims 900.000 anys.

No obstant això, un estudi realitzat per un equip internacional dirigit per investigadors de l'University College London (UCL), [l'Institut de Diagnòstic Ambiental i Estudis de l'Aigua \(IDAEA-CSIC\)](#) i el Centre IBS de Física del Clima de Corea del Sud publicat en la revista [Science](#) ha descobert l'aparició de condicions glacials extremes desconegudes fins ara fa al voltant de 1,12 milions d'anys. “Això desafia la idea d'una ocupació humana primerenca i permanent d'Europa”, afirma el professor de la UCL **Chronis Tzedakis**.

Un equip de paleoclimatólogos de la UCL, la Universitat de Cambridge i l'IDAEA-CSIC va reconstruir les condicions d'un testimoni sedimentari marí mostrejat enfront de les costes de Portugal, que ha mostrat la presència de canvis climàtics abruptes que van culminar en un refredament glacial extrem fa 1,12 milions d'anys.

“Per a la nostra sorpresa, descobrim que el refredament va ser comparable als esdeveniments més extrems de les glaciacions recents”, afirma el professor **Joan O. Grimalt**, investigador del CSIC en l'IDAEA. Això hauria sotmès a les petites bandes de caçadors-recol·lectors a un estrès considerable, “sobretot perquè els primers humans podrien haver mancat d'adaptacions com l'aïllament suficient de greix i també de roba eficaç, refugis o coneixements per a fer foc”, segons la investigadora **Vasiliki Margari**.

Per a avaluar l'impacte del clima en les primeres poblacions humanes, els investigadors del Centre de Física del Clima del IBS van desenvolupar un model d'adequació de l'hàbitat que relaciona les dades climàtiques amb les proves fòssils i arqueològiques d'ocupació humana en el sud-oest d'Euràsia recopilades per investigadors del Museu d'Història Natural de Londres i del Museu Britànic. “Els resultats van mostrar que el clima entorn del Mediterrani es va allunyar molt de les condicions preferides pels primers humans durant el màxim glacial fred”, segons el professor del IBS **Axel Timmermann**.

En conjunt, les dades i els resultats del model suggereixen que la península ibèrica, i més en general el sud d'Europa, es va despoblar almenys una vegada en el Plistocè primerenc. L'aparent absència d'eines de pedra i restes humanes durant els 200.000 anys següents planteja la intrigant possibilitat d'un parèntesi de llarga durada en l'ocupació europea. “Si això és cert”, afirma el coautor, el professor **Chris Stringer**, del Museu d'Història Natural de Londres, “Europa podia haver estat recolonitzada fa uns 900.000 anys per homínids més resistents, amb canvis evolutius o de comportament que van permetre la supervivència en la creixent intensitat de les condicions glacials del Plistocè Mitjà”.

Vasiliki Margari, David A. Hodell, Simon A. Parfitt, Nick M. Ashton, Joan O. Grimalt, Hyuna Kim, Kyung-Sook Yun, Philip L. Gibbard, Chris B. Stringer, Axel Timmermann, Polychronis C. Tzedakis. (2023) **Extreme glacial implies discontinuity of early hominin occupation of Europe**. *Science*, 381 (6658). DOI: 10.1126/science.adf4445

Alicia Arroyo, Alejandro Rodríguez / IDAEA-CSIC Comunicació